

Forfatter: Laub, Hardenack Otto Conrad

Titel: BREV TIL: Laub, Johan Ludvig Georg FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1869-12-10)

Citation: Laub, Hardenack Otto Conrad: "BREV TIL: Laub, Johan Ludvig Georg FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1869-12-10)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)*, Karl Sehønbergs Forlag., s. 225. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-003-shoot-L0022522300030092.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Laub til hans yngste Søn.

Viborg, 10. December 1869.

— — — —. Du maa gjerne læse Ørsteds „Aanden i Naturen“, som vist er en god Bog i sin Art, som jeg ogsaa engang har læst — dog kun Lidt af, skjøndt jeg gjerne havde havt Lyst til at kjende den heel. Man kan af den vist lære at beundre den underlige Sammenhæng og Skjønhed, som er i den hele Skabning, den regelmæssige Orden, man kan gjerne sige det Liv, som igjennem de mange Grader, fra de kolde Steen gjennem de blomstrende Planter, naaer op til Livet, som rører sig i den vrimlende Dyreskare, glæder og fryder sig og synger (til at tale naaer det ikke), og som, naar man seer høiest op, endnu kan gjenkjendes i Stjernernes Gang efter de samme Bevægelseslove, som man kjender her paa Jorden. Ja, jeg kunde ogsaa have Lyst til at studere Naturen og forstaae alt dette, som man i de senere Tider har gjort saa mange Opdagelser i. Her er et Liv; man maa ogsaa gjerne kalde det Aand, naar man kun husker paa, at det er kun „Aanden i Naturen“, den slumrende, s. 226drømmende Aand, som ikke veed noget af sin egen Rigdom, ikke veed noget af sig selv, hverken naar den arbejder, eller naar den glæder sig. Og derfor er det ikke Aand i den rette Betydning. I den rette Betydning er der kun Aand, hvor der er Frihed; men Livet i Naturen er ikke frit, det gaaer endog, naar Fuglene synes at flyve friest omkring, efter Regler, som de ikke selv raade over, — „Naturens evige Love“. Kun den Aand er en fri Aand, som kan rive sig løs fra Naturen, herske og raade over den, eller i det Mindste ikke behøver at lade sig binde af den. Og en saadan Aand er allerede Menneskets Aand, endskjøndt Mennesket er saa at sige voxet op af Jorden og har i sig Bestanddele af alt det Foregaaende, mineralske Dele og Planteliv og Dyreliv, for en Deel af sit Væsen hører ganske med til denne Skabning og engang skal blive til Jord igjen. Mennesket kan rive sig løs fra Naturen, for en Deel raade over den og bringe dens Kræfter i sin Tjeneste, men ogsaa, naar han ikke kan det, dog trodse den, handle tværtimod den, baade i det Gode og i det Onde; han kan det, som intet Dyr kan, han kan skille sig selv ved Livet (Dyret er saaledes sammenvoxet med sit Legeme, at det ikke kan skille sig fra det), — han kan synde. Samvittigheden siger et Menneske, naar han føler sig som en Synder, at han kunde være fri, han er skabt dertil, — han er en Fribaaren, endog naar han sidder i Fængsel. Men saa kan han ogsaa igjen blive fri, naar der kommer en Mægtigere og lukker op, og naar han vil, — thi det kommer endda an paa hans egen Villie, fordi han er og skal være fri, Ingen maa tvinge ham. Men dersom allerede Mennesket har en saadan Frihed over det, som han ikke selv har skabt, hvormeget mere maa da Gud s. 227være en fri Aand, som kan gjøre Alt, hvad han vil, med sine egne Skabninger, bringe dem alle og alle disse mægtige Kræfter i sin Tjeneste efter de Regler og Love, han har givet dem (saa at endnu Alt gaaer efter Naturens Orden, og man mærker ikke Noget til Gud, kun til „Aanden i Naturen“), men kan ogsaa, naar det, han vil, ikke kan naaes paa denne Maade, vende og dreie Alt paa en ny Maade (d. e. gjøre underlige Gjæringer), ligesom endog en lille Dreng kan vende og dreie en Steen og faae den til at flyve, af ingen anden Grund, end fordi han har Lyst dertil, hvad dog Aanden i Naturen med alle sine Kræfter ikke kan, naar ikke Naturens Gang i det Hele (f. Ex. ved Vesuvs Udbrud) fører det med sig, at den maa, — den bliver ikke spurgt, om den vil. Nu er det ganske vist, at Gud ikke vil fordærve sit eget Værk, ikke forstyrre den Gang, hvori han selv har sat det. Men naar det gjælder om at frelse Noget, som er bedre end alt det Øvrige, og som er blevet indviklet deri anderledes end det skulde, saa maa han kunne det. Vil ikke enhver Fabrikmester standse Værket strax, naar det har faaet fat paa et Menneske? Og vi Christne veed, at han har gjort det, da han sendte sin Søn herved og lod ham baade fødes, døe og opstaae; — det var ikke „Aanden i Naturen“, som udrettede det. At Gud ikke gjør overflødige Mirakler, det sees deraf, at hans Søn maatte leve dette hele naturlige Liv med, og at endnu alle Guds Børn maae saa at sige gaae hele Værket igjennem og knuses i Døden, og saa endda gaae levende ud og opstaae. Men at han baade tilsidst kan og gjør det, og er med og kan det til enhver Tid, naar det gjøres nødigt, det er en Tro, som vi ikke kan undvære; vi s. 228kan ikke nøies med „Aanden i Naturen“, men trænge til „en levende Gud“.

15

15*

Du forstaaer nu nok, hvorledes jeg mener, at Ørsteds „Aanden i Naturen“ er en god Bog, hvad den kan lære os, og hvad ikke, og hvori den kan lede vild. Saavidt jeg veed, kjender Ørsted, hvor elskelig og rigtig barnlig en Mand han end var, ingen anden Gud end denne „Aand i Naturen“. Naar Du læser denne Bog, saa maa Du vide, at der er Noget, og det Bedste, som ligger udenfor. Der ere to Verdener, som, ihvor meget de have med hinanden at gjøre, dog maae forstaaes hver for sig: den, som Ørsted kjendte og elskede, — og den, hvori de have begyndt at leve, som ere fødte i den lavere, synlige Verden, men have fundet eller ere fundne af Gud, og hvorom de troe, at den bliver den sidste, naar den første, som nu for dem kan være snart en hyggelig Bolig, snart et grufuldt Fængsel, ikke mere er til. Vi faae med begge Verdener at gjøre, og skal med Glæde lære om enhver af dem, hvad der kan læres. Vi skal see til at faae det, vi lære om enhver af dem, til at stemme sammen; men kan vi det ikke, saa skal vi vente, til Alt klares. Naturvidenskaben og Bibelen (vor Lærebog), synes maaskee tidt at stride mod hinanden; saa skal vi trøste os med, at Naturvidenskaben endnu ikke har naaet sit Maal, den kan lære Meget, som den nu ingen Anelse har om, — men ogsaa vi ere endnu ikke færdige med at forstaae Bibelen. Naar tilsidst den hele Sandhed er kommen for en Dag, saa maae disse To stemme overeens, saavist som Skabningen er Guds Værk og Bibelen hans Ord. Men Eet kan vi strax forstaae: at der kan ingen Strid være imellem, at der er en Natur med sine uforanderlige Love, en Verden med s. 229sin regelmæssige Gang, og midt i den en Skabning, som er af en heelt anden Natur, som har sine

egne Love, hvorefter den frit og af Hjertet skal rette sig, og ikke lade sig fange af Verden, — og saa at der er en Gud over dem begge, som raader, og som „Naar han vil Hjælp tilskikke, da kan al Verden ikke forhindre ham deri“. Der er Meget i det Enkelte, som vi ikke kunne forklare; men Hovedsagen, det ene Fornødne, er klar. — Hvorvidt vi nu kunne overbevise Andre, det beroer paa, om de ere komne videre end til at kjende Verden. Bryde de sig ikke noget om Aandens Frihed, vide de ikke noget af Samvittighed, af en hellig Lov, som er noget Andet end Naturens Lov, og af et Ansvar for den, af Synd, Anger, Omvendelse, af alt det at sige, som foregaaer i den Verden, have de ingen indre Erfaring at stille imod den udvortes, saa maa vel Ørstedes Bog blive deres Bibel. Men veed vi af egen Erfaring, at Gud er kommen os til Hjælp, saa kan vi ikke tvivle om, at han er, og at han kan det, vi trænge til; saa maae vi elske ham derfor og elske vore Brødre, og forstaae, at „Gud er Kjærlighed“. Thi Du har i Grunden, i Dit sidste Brev selv nævnet det, hvorpaa det Hele kommer an: Kjærligheden, som Naturen ikke kan give os. Veed vi, at vi kan ikke undvære den, saa have vi Beviset — for os selv; saa veed vi og, hvad vi skulle gjøre, forat Andre skulle komme til at fornemme dets Kraft: „Derpaa skulle Alle kjende, at I ere mine Disciple, om I have indbyrdes Kjærlighed“, siger Christus. Dersom de, som see paa et Liv i Kjærlighed, lære at længes efter Kjærlighed, saa er Døren ved at lukkes op. Det er egentlig dette Vidnesbyrd, Christi Disciple skulle aflægge — i Liv s. 230og Levnet, hvad de saa forøvrigt skulle ; om de og skulle tale, forklare, overbevise, det vil han vise dem i rette Tid.— — —